

บทบาทองค์กรเพื่อคนพิการในการส่งเสริมอาชีพคนพิการในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

ฐิติรัตน์ วิชัยดิษฐ^{28*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาบทบาทขององค์กรเพื่อคนพิการในการส่งเสริมอาชีพคนพิการในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ ประเทศลาว ประเทศพม่า ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม และประเทศไทย โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรคนพิการและคนพิการที่ได้รับการส่งเสริมอาชีพจำนวนทั้งสิ้น 20 ราย ซึ่งภายในบทความชิ้นนี้จะนำเสนอกระบวนการจัดการและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมอาชีพคนพิการของประเทศต่างๆดังกล่าวข้างต้น โดยนำมาเปรียบเทียบจุดต่างและจุดที่คล้ายคลึงกัน มุ่งหวังเพื่อนำมาใช้พัฒนาต่อยอดให้แก่คนพิการทั่วไปในอนาคต

ผลการวิจัย พบว่า บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในแต่ละประเทศมีลักษณะใกล้เคียงกันในเรื่องของสภาพแวดล้อม ยกเว้น ประเทศเวียดนามและประเทศไทยที่องค์กรเพื่อคนพิการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยเฉพาะประเทศไทยพบว่าเป็นองค์กรเพื่อคนพิการที่มีความเข้มแข็งและเป็นตัวอย่างที่ดีของทั้ง 5 ประเทศ กระบวนการส่งเสริมอาชีพคนพิการเน้นการพัฒนาศักยภาพให้คนพิการพึ่งพาตนเอง ปัญหาและอุปสรรคพบว่าภาคสังคมยังไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมายของรัฐจึงส่งผลให้คนพิการไม่ได้รับการจ้างงาน

ข้อเสนอแนะ องค์กรเพื่อคนพิการควรเป็นการทำงานแบบไตรภาคี ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคสังคม และองค์กรเพื่อคนพิการและคนพิการ โดยภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับคนพิการควรเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ภาคสังคมควรให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ และคนพิการควรสนับสนุนความสามารถของคนพิการซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์กรเพื่อคนพิการให้เข้มแข็งและเป็นกลไกการดูแลคนพิการอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : องค์กรเพื่อคนพิการ , คนพิการ , การส่งเสริมอาชีพคนพิการ

^{28*} Wichaidit@live.com , นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารงานสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Role of Organization for Persons with Disabilities in Promoting Occupation in Great Mekong Sub Region

Thitirat Wichaidit^{1*}

Abstract

This research is qualitative research. The purpose of the study is to examine the role of organizations for persons with disabilities in promoting employment of persons with disabilities in the Greater Mekong Sub region (GMS) which consists of Laos, Burma, Cambodia, Vietnam and Thailand. In-depth interview is used for collecting data from a total of 20 participants; executives of the organizations for persons with disabilities including the persons with disabilities who have been supported for employment. In this study, management process and barriers relating to employment promotion for persons with disabilities in the countries mentioned above are presented by comparing differences and similarities. As this can be beneficial for further development for persons with disabilities in general in the future.

The research found that the political, economic, social, cultural contexts and related laws for development of quality of life of persons with disabilities in Great Mekong Sub Region were similar in terms of social environments except Vietnam and Thailand that the organization was strongly supported by the Government. The research also found that the organization for persons with disabilities in Thailand was empowered and inspired other countries in Great Mekong Sub Region as a role model for development. The promoting processes were mainly self-independent focused. Regarding to the problem and obstacles in promoting occupation for persons with disabilities in Great Mekong Sub Region found that the civil society was denied to comply with the government's laws which resulting to less employment of persons with disabilities in their country.

The recommendation is the organization for persons with disabilities in Great Mekong Sub Region should be tripartite which consists of Government sector, Civil Society, and Organization for persons with disabilities and people with disability. Government sector and related sectoral bodies should comply with the Convention on the Rights of Persons with Disabilities. The Civil Society should work collaborative and executive under the government's policies. Persons with Disabilities should encourage and support each other in order to mobilize and strengthen the organization for persons with disabilities as the mechanism of the sustainable development for persons with disabilities.

Keywords: Organizations for Persons with Disabilities, Employment Promotion, Persons with disabilities

^{1*} Wichaidit@live.com, Doctoral student in Social Welfare Administration Faculty of Social Work and Social Welfare Huachiew Chalermprakiet University.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การทำงานมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง อาจกล่าวได้ว่าการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมอุตสาหกรรม คาดกันว่ามนุษย์ได้ใช้เวลาถึงหนึ่งในสามของชีวิตเป็นอย่างน้อยอยู่ในโรงงานหรือสำนักงาน และยังเชื่อว่าในอนาคตอันใกล้นี้ มนุษย์จำเป็นต้องใช้เวลาของชีวิตเกี่ยวข้องกับการทำงานเพิ่มขึ้นไปอีก การทำงานเป็นสิ่งที่ให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดการพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้ใช้แรงงานกับบุคคลอื่น ๆ กับสถานที่ กับขั้นตอนและเรื่องราวต่างๆ ตลอดจนความคิดเห็นทั้งหลายจากผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นการทำงานจึงเป็นการเปิดโอกาสให้แสดงออกถึงเขี้ยว ปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจะนำมาซึ่งเกียรติภูมิและความพึงพอใจในชีวิต²⁹ อย่างไรก็ตามในเรื่องของการทำงาน มิได้เป็นเพียงการแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจะนำมาซึ่งเกียรติภูมิและความพึงพอใจในชีวิตของคนทั่วไปเท่านั้น แต่ยังเป็นความต้องการของคนทุกพื้นที่ และทุกกลุ่ม รวมถึงคนพิการด้วย

เป็นที่ยอมรับในวงกว้างว่าคนพิการส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และถูกผลักดันให้เป็นคนชายขอบจากสังคมหลัก จึงต้องเผชิญกับข้อจำกัดในการเข้าถึงสิทธิพื้นฐาน รวมทั้งการเคลื่อนไหวและการคมนาคม สุขภาพและการบริการ การศึกษาที่เหมาะสม สื่อและข้อมูลข่าวสาร และโอกาสได้รับการจ้างงาน เนื่องจากนายจ้างมักจะคิดว่าคนพิการไม่สามารถทำงานได้ ไม่มีความเข้าใจ มีทัศนคติเหมารวมและขาดการสร้างความตระหนักต่อคนพิการ

ประเทศไทยมีจำนวนคนพิการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากฐานข้อมูลของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2558 ระบุ จำนวนคนพิการที่ลงทะเบียนทั้งสิ้น 1,675,753 คน คิดเป็นประมาณ 3% ของจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศโดยแบ่งเป็นชาย 899,974 คน และหญิง 775,779 คน³⁰

นอกจากกฎหมายต่างๆที่มีการบังคับใช้ทั้งระดับประเทศ และระดับสากลแล้ว ปัจจุบันยังมีองค์กรเพื่อคนพิการมากมายที่ก่อตั้งขึ้น โดยมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ผ่านสนับสนุนคนพิการรวมถึงจัดหางานแก่คนพิการ ซึ่งองค์กรเพื่อคนพิการในหลายประเทศมีบทบาทสำคัญมากในการให้การสนับสนุนคนพิการที่ต้องการทำงาน/งานทำ ซึ่งบ่อยครั้งเป็นการช่วยปิดช่องว่างในบริการจัดหางานภาครัฐในลักษณะที่เป็นการสร้างสรรค์สนับสนุนให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น องค์กรภาคเอกชนเหล่านี้ยังคงให้บริการจัดหางานอย่างต่อเนื่อง และควรจะได้รับมุมมองว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการเสริมงานด้านบริการจัดหางานภาครัฐ³¹ เพราะแน่นอนว่าการมีงานทำเป็นความปรารถนาของทุกคน การจ้างงานคนพิการจึงเป็นความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ คนพิการที่เข้าถึงสิทธิก็ต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถ ทุกคนต้องการดำรงชีวิตอิสระ ต้องการแสดงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีอย่างเท่าเทียมในสังคม คนพิการจึงต้องแสดงให้เห็นถึงพลังในตนเอง และนำพลังนี้ไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป³² การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยการสร้างความมั่นคงทางรายได้ การมีงานทำเพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสได้ใช้ความสามารถและพึ่งพาตนเองสามารถแบ่งเบาภาระของครอบครัวและสังคมเป็นสิ่งที่คนพิการต้องการเป็นอันดับแรก รวมทั้งยังเป็นการสร้างความตระหนักให้แก่สังคมว่าคนพิการก็เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศได้เช่นกัน

²⁹ ผจญ เฉลิมสาร, 2540

³⁰ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2558

³¹ บาร์บารา เมอร์เรย์ และ โรเบิร์ต เฮอร์อน , 2543

³² สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์, 2544

ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่ายุคสมัยได้เปลี่ยนผ่านการพัฒนาด้านสังคมศาสตร์ในหลากหลายรูปแบบ แต่สิทธิและสวัสดิการของคนพิการยังคงสภาพเดิมอยู่ การเปิดประตูอาเซียนย่อมมีผลกระทบต่อผู้ด้อยโอกาส หนึ่งในนั้น คือ คนพิการ จึงเห็นควรทำการศึกษาค้นคว้าเพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือและสนับสนุนคนพิการอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของประเทศลาว พม่า กัมพูชา เวียดนาม และไทย
- 2) เพื่อศึกษาบทบาท การบริหารจัดการและปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรเพื่อคนพิการในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง
- 3) เพื่อศึกษากระบวนการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ
- 4) เพื่อพัฒนาความร่วมมือขององค์กรเพื่อคนพิการ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงยิ่งขึ้น
- 5) เพื่อหาแนวทางการเพิ่มสมรรถนะให้แก่คนพิการ ทั้งการประกอบอาชีพ การสร้างรายได้ การพึ่งตนเอง และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

นิยามศัพท์

บทบาทขององค์กรเพื่อคนพิการ หมายถึง องค์กรสาธารณะประโยชน์ที่ก่อตั้งขึ้นโดยบุคคลทั่วไปมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

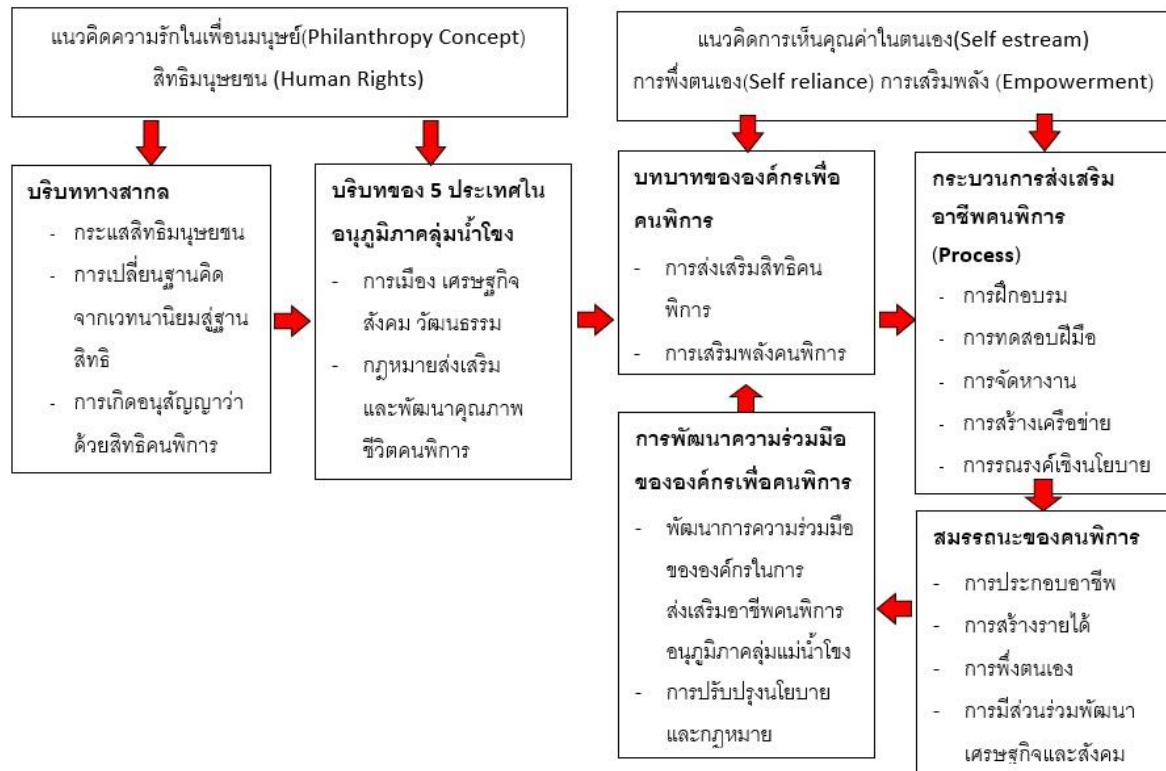
คนพิการ หมายถึง คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ทางการมองเห็น ทางการได้ยิน ทางการเคลื่อนไหว ทางสติปัญญา และทางจิตใจ

การพึ่งตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการช่วยเหลือตนเอง โดยเป็นภาระคนอื่นน้อยที่สุด

การส่งเสริมอาชีพคนพิการ หมายถึง การดำเนินการที่มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต อันได้แก่ การเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการแก้ไขปัญหาด้านปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการอาชีพ เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่

อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง หมายถึง กลุ่มประเทศอาเซียนภาคพื้นดินตอนบนและยึดแนวของแม่น้ำโขง เป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วย ประเทศลาว พม่า กัมพูชา เวียดนาม และไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- 1) ผู้บริหารองค์กรเพื่อคนพิการใน 5 ประเทศ องค์กรของแต่ละประเทศ ประเทศละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน
 - 2) คนพิการที่ทำงานทำใน 5 ประเทศ โดยแบ่งเป็นประเทศละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน
- ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาจากผู้บริหารองค์กรประเทศละ 1 คน และคนพิการประเทศละ 3 คน ดังกล่าว ทำให้การศึกษานี้มีประชากรทั้งสิ้น 20 คน
- เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เจาะลึก 2 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารองค์กรเพื่อคนพิการ และแบบสัมภาษณ์คนพิการ

นอกจากนี้ในการศึกษาครั้งนี้จะมีการยื่นแบบฟอร์มการเสนอโครงร่างวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งจะประกอบด้วยเอกสารดังนี้ 1) แบบฟอร์มการเสนอโครงร่างวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 2) ประวัติผู้วิจัย 3) หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent Form) 4) เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Information Sheet)

โดยก่อนจะทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างจะได้อ่านและลงลายมือชื่อหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent Form) และอ่านเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Information Sheet) เพื่อแสดงถึงการยินยอมในการเข้าร่วมทำการวิจัยและทราบข้อตกลงในการทำวิจัยในครั้งนี้ระหว่างผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมในการวิจัย

การเก็บข้อมูล พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ 5 ประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ได้แก่

- 1) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Laos)
- 2) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (Myanmar)

- 3) ราชอาณาจักรกัมพูชา (Cambodia)
- 4) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Vietnam)
- 5) ราชอาณาจักรไทย (Thailand)

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ผู้ศึกษาได้แจ้งองค์กรเพื่อคนพิการในประเทศต่างๆ ให้เป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างคนพิการจำนวน 3 รายในแต่ละองค์กร โดยมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เป็นสมาชิกขององค์กรเพื่อคนพิการในประเทศนั้นๆ
- 2) ได้รับการฝึกฝนทั้งด้านความรู้ และทักษะในการทำงานต่างๆ ที่องค์กรมีการจัดเตรียมให้สำหรับคนพิการ
- 3) มีอาชีพและรายได้จากการส่งเสริมและพัฒนาจากองค์กรเพื่อคนพิการนั้นๆ

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งที่เป็นผู้เชี่ยวชาญภายในองค์กรคนพิการ และคนพิการที่ได้รับการส่งเสริมให้มีอาชีพทั้งในประเทศไทย ลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม
2. นัดวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลข้างต้น
3. รวบรวมผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการถอดเทป และบันทึกลงคอมพิวเตอร์พร้อมตรวจทาน
4. อาจมีการติดต่อสัมภาษณ์เพิ่มเติมซึ่งอาจเป็นการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และ/หรือการไปขอสัมภาษณ์โดยนัดเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการประมวลผลข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ และใช้แนวคิดทฤษฎีต่างๆ การวิเคราะห์ข้อมูลจะนำมาซึ่งคำตอบที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และคำถามวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ อันจะนำไปสู่การผลักดันให้เกิดการพัฒนาองค์กรและเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมอาชีพแก่คนพิการทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต่อไปในอนาคต

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า บทบาทขององค์กรคนพิการเพื่อคนพิการในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงนั้นมีความคล้ายคลึงในส่วนของแนวคิดเพื่อที่จะให้คนพิการได้พึ่งพาตนเอง โดยการสร้างอาชีพอิสระให้แก่ผู้พิการ โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่ตัวผู้พิการ เช่น ประเทศไทย เวียดนาม และพม่า มีผู้พิการที่สามารถสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนที่คล้ายคลึงกันในอีกประการ คือ องค์กรเพื่อคนพิการได้ผลักดันภาครัฐให้ความสำคัญในการบังคับการกฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้พิการ และยังเรียกร้องให้ภาคสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดจ้างแรงงานจากผู้พิการด้วย

ในด้านปัญหาอุปสรรคขององค์กรเพื่อคนพิการที่ดำเนินตามบทบาทและหน้าที่ของแต่ละประเทศนั้น ได้ประสบปัญหาที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น ในประเทศกัมพูชา องค์กรเพื่อคนพิการไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน การดำเนินการนั้นต้องการอาศัยการระดมทุนจากต่างประเทศเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ จึงทำให้ปัญหาอุปสรรคในเรื่องของเงินทุนประกอบกับสาธารณูปโภคไม่ได้เอื้ออำนวยให้แก่ผู้พิการในการเดินทางจากสถานที่พักอาศัยไปทำงานในสถานประกอบการ ปัญหาที่ถูกพบในประเทศกัมพูชา เวียดนาม พม่า และลาว ฉะนั้นแม้ว่าองค์กรเพื่อคนพิการจะพยายามขับเคลื่อนเพื่อให้คนพิการช่วยตนเองให้ได้มากที่สุด แต่ต้องพบปัญหาอุปสรรคที่นอกเหนือจากที่องค์กรจะช่วยได้ สำหรับประเทศไทย องค์กรเพื่อคนพิการได้ต่อสู้และทุ่มเทมากกว่า 20 ปี จึงทำให้สภาพการณ์ต่างๆ มีความพร้อมในระดับหนึ่ง ซึ่งผู้ศึกษามองว่ามีระดับความน่าพอใจกว่า

ทั้งนี้องค์กรคนเพื่อคนพิการทุกๆ ประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงนั้นก็ยังคงแสวงหาโอกาสและแนวทางที่จะนำบทบาทของตนให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาคนพิการให้มีความพร้อมในการเตรียมตัวเข้าสู่ทศวรรษอาเซียนด้านคนพิการ ปี ค.ศ 2011-2020 รวมถึงการหาแนวทางในการเพิ่มสมรรถนะคนพิการด้านอาชีพและรายได้ที่สำคัญ คือ การผลักดันให้องค์กรเพื่อคนพิการให้เข้มแข็งโดดเด่นเพื่อหวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน และการระดมทุนจากต่างชาติ

ในด้านของผู้พิการนั้นพบว่าส่วนใหญ่มีความตั้งใจที่จะพัฒนาอาชีพของตนเองเพื่อต้องการลดปัญหาและภาระของครอบครัว มีบางส่วนที่องค์กรเพื่อคนพิการรับรู้ได้ว่าคนพิการยังคงขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะมีความเชื่อว่าสังคมส่วนใหญ่ไม่เปิดโอกาสให้แก่ตน คงมีเฉพาะผู้พิการของประเทศไทยและกัมพูชาเท่านั้นที่มีปรากฏการณ์ทางความคิดเห็นถือว่าประเทศทั้งสาม กล่าวคือ ผู้พิการมองเห็นศักยภาพของตนเองที่จะได้รับการพัฒนาจากองค์กร

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบบทบาทขององค์กรเพื่อคนพิการในการส่งเสริมอาชีพในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง เปรียบเทียบบริบทและบทบาทขององค์กรเพื่อคนพิการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

กัมพูชา	ลาว	พม่า	เวียดนาม	ไทย
<p>เป็นการใช้ความพยายามตั้งศักยภาพขององค์กรเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อสังคมภายนอก โดยมุ่งหวังที่จะแสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อที่จะนำโอกาสต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพขององค์กร ซึ่งได้แก่การนำคนพิการที่อยู่ใต้ออกหลืบให้ออกมาสู่สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์</p> <p>รูปแบบของกระบวนการจัดการได้แก่ การสำรวจผู้พิการและนำมาขึ้นบัญชีเตรียมที่จัดเพื่อเข้าสู่ระบบการพัฒนา ด้านการศึกษา และการฝึกทักษะอาชีพ ก่อนที่จะบริการจัดหางานให้ทำ เพื่อส่งเสริมให้คนพิการได้มีรายได้ในการช่วยเหลือ</p>	<p>องค์กรพยายามสร้างบทบาทในการดำเนินงานโดยมุ่งหวังในภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรในทุกระดับชั้นของการทำงานโดยร่วมตั้งแต่การออกเยี่ยมชุมชนเพื่อจัดทำสำมะโนประชากรในส่วนของผู้พิการ โดยเน้นให้ครอบครัวของผู้พิการและตัวผู้พิการเข้าใจละเอียดถึงสิทธิของคนพิการได้มีการวางแผนทำการปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้พิการกับสังคมภายนอกและสร้างความสัมพันธ์กับสังคมทั่วไปในการอยู่ร่วมกันกับคนพิการด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียม</p> <p>องค์กรมีเป้าหมายในการดูแลและช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์ร้ายจากเหตุระเบิด โดยเบื้องต้นเริ่มจากรักษาพยาบาล จัดหา</p>	<p>องค์กรได้มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนพลังอำนาจของผู้พิการตามสิทธิ ในกรอบของกฎหมายสากลมีการเรียกร้องให้ผู้พิการมีสิทธิในการเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมด้านอื่นๆในทางการเมือง มีการเจรจาขอความร่วมมือจากภาครัฐเพื่อของบประมาณมาสนับสนุนจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะธุรกิจ โดยเฉพาะพัฒนาการด้านเทคโนโลยี มีการเปิดโรงเรียนสอนคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ และสื่อสิ่งพิมพ์ นอกจากนี้ยังมีการต่อยอดในการจัดการบริการทางานให้แก่คนพิการที่สำเร็จการศึกษา รวมถึงการยกระดับของผู้พิการที่ประสบความสำเร็จให้ต่อยอดขึ้นไปในระดับผู้นำชุมชน</p>	<p>องค์กรมีความโดดเด่นในกระบวนการจัดการอย่างมืออาชีพในการดำเนินกิจกรรมต่างๆอย่างเป็นระบบ เช่น การสนับสนุนให้คนพิการสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนร่วมกับคนปกติ โดยสร้างความร่วมมือทุกภาคส่วน เน้นทำความเข้าใจในบริบทของคนพิการว่ามีความสำคัญและมีวิถีพื้นฐานเช่นเดียวกับบุคคลในสังคมทั่วไปและยังได้มีความพยายามในการเรียกร้องสาธารณูปโภคให้ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม</p> <p>องค์กรนั้นมีผู้บริหารเป็นผู้หญิงมีความพยายามในการค้นคว้าและตั้งศักยภาพของกลุ่มคนพิการออกมาจัดระเบียบเป็นหน่วยระดับชุมชน ตำบล และอำเภอโดยสร้างองค์ความรู้ให้แก่ผู้พิการ</p>	<p>องค์กรเพื่อคนพิการของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับคนพิการในทุกระดับชั้นมีการจัดตั้งระบบการให้ความช่วยเหลืออย่างมีมาตรฐาน กล่าวคือ มีการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือเด็กพิการ มีการจัดตั้งระบบการศึกษาในระบบและในระบบปัจจุบัน มีโรงเรียนอาชีวศึกษา 2 แห่ง เพื่อรองรับการพัฒนาฝีมือแรงงานที่ได้มาตรฐาน มีการจัดตั้งศูนย์บริการศึกษาความพิการเชิงสังคม และเป็นองค์กรส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นทางการ มีหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาคนพิการรวมถึงการวิจัยเพื่อการพัฒนาสังคม</p>

<p>ตนเองและครอบครัว โดยมีความพยายามขับเคลื่อนต่อภาครัฐในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้พิการ</p>	<p>ผู้เชี่ยวชาญมาทำการบำบัดรักษาพร้อมกันนั้น องค์กรยังมีการพัฒนาความรู้ทางการศึกษาจัดบริการหาทุนการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับปริญญา ทั้งยังจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น วีลแชร์ ให้แก่ผู้พิการรวมถึงการฝึกทักษะทางด้านอาชีพ เช่น ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ทอผ้า และจัดงานให้แก่ผู้พิการตามความถนัดของแต่ละบุคคล</p>	<p>ที่จะได้ช่วยผู้พิการคนอื่นๆ ด้วย</p>	<p>ในกาเข้าถึงสิทธิของตนซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกในองค์กรทุกระดับชั้นกว่า 3,000 คน ในการบริหารจัดการนั้นจะดำเนินการควบคู่ไปกับนโยบายของรัฐเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพใกล้เคียงกับองค์กรเพื่อคนพิการในประเทศไทย</p>	<p>อันเป็นไปเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และการฝึกทักษะการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะมีจัดตั้งระบบเครือข่ายร่วมกับชุมชนและเครือข่ายสากลระดับภูมิภาคอาเซียน ในการร่วมมือจัดตั้งองค์กรเพื่อส่งเสริมอาชีพแก่คนพิการเรียกว่า Workability โดยทางองค์กรได้เป็นประธานการจัดตั้งของประเทศไทย ในการเชื่อมประสานความร่วมมือต่างๆ และภายใต้ความสำเร็จนี้ องค์กรได้มีความพยายามในการรณรงค์ให้คนพิการมีสิทธิในการดำรงชีพอย่างอิสระมีสถานภาพทางสังคมที่จะเข้าฐานของสิทธิของตนโดยได้มีการจัดตั้งสายด่วน 1479 เพื่อรองรับการ</p>
---	--	---	---	---

				ช่วยเหลือ การแก้ไข การพัฒนาและการส่งเสริมอาชีพคนพิการให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนในการดำเนินการทุกกระบวนการจะฝังรากลึกในกรอบคิดว่าด้วยผู้พิการต้องมีสิทธิและศักดิ์ในการเข้าถึงบริการทุกอย่างเท่าเทียมกัน
--	--	--	--	--

อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบบทบาทขององค์กรเพื่อคนพิการในการส่งเสริมอาชีพคนพิการในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งประกอบไปด้วย ประเทศกัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม และไทย ทำการเก็บตัวอย่างจากผู้บริหารองค์กรละ 1 ราย และเก็บตัวอย่างของผู้พิการที่ได้รับส่งเสริมจากองค์กรนั้นๆ จำนวนองค์กรละ 3 ราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 ราย ซึ่งผลการวิจัยพบว่าองค์กรเพื่อคนพิการของประเทศไทยมีความก้าวหน้าเป็นอันดับที่หนึ่งเพราะมีกระบวนการจัดการครบตามวงจรของการพัฒนาศักยภาพของคนพิการในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสสร้างงานให้แก่ตนเองอย่างมีประสิทธิภาพยั่งยืน ซึ่งรองลงมา คือ ประเทศเวียดนาม พม่า ลาว และกัมพูชา ตามลำดับ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการนั้นพบว่า หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนไม่ได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามกฎหมาย ว่าด้วยการจ้างงานคนพิการและการมีบทลงโทษที่ชัดเจน คนพิการจึงไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ปัญหานี้พบคล้ายคลึงกันในทุกประเทศ

ข้อเสนอแนะ คือ คนพิการถูกผลักจากสังคมให้กลายเป็นคนด้อยโอกาส บทบาทขององค์กรเพื่อคนพิการจึงต้องทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้พิการอย่างเต็มสามารถ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคนพิการให้สามารถเข้าสู่สังคมโดยมีสภาพชีวิต มีสิทธิ เท่าเทียมกับคนปกติทั่วไป ด้วยสภาพการณ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าบทบาทขององค์กรเพื่อคนพิการต้องรับภาระฝึกฝนทักษะอาชีพ และต้องจัดหางานให้แก่ผู้พิการ รวมถึงต้องดูแลบำบัด หรือเยียวยาสมาชิกในกลุ่มของตนเอง ประกอบกับการมุ่งหวังยกระดับความคิดให้ผู้พิการเข้มแข็ง และกล้าหาญเพื่อที่จะนำตนเองออกมาสู่สังคม รวมถึงการผลักดันและเรียกร้องสิทธิต่างๆ จากภาครัฐให้ผดุงซึ่งความเป็นธรรมกับผู้พิการทั้งหลาย การเสนอแนะครั้งนี้ผู้ศึกษาคิดว่าควรให้สังคมทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น ภาครัฐควรติดตามและควบคุมการปฏิบัติตามกฎหมาย สำหรับภาคเอกชนนั้นควรปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด สุดท้ายคนทั่วไปควรเปิดโอกาสให้คนพิการได้รับสิทธิของตนเทียบเท่ากับคนทั่วไปตามกรอบว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และประการสำคัญ คือ บทบาทขององค์กรเพื่อคนพิการจึงควรได้รับการสนับสนุนเช่นเดียวกันกับคนพิการ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารงานสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ องค์กรคนพิการและคนพิการในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงทั้ง 5 ประเทศ มูลนิธิพระมหาไถ่เพื่อการพัฒนาคนพิการ และบุตรของข้าพเจ้า รวมถึงอาจารย์สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ในการทำงานวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.(2559). รายงานข้อมูลด้านคนพิการในประเทศไทย ประจำปีเดือนธันวาคม 2559.

กรรณิการ์ พฤติสาร. (2532). แร่งงานคนพิการจะมีค่าถ้าพัฒนาให้ถูกทาง.กฎหมายคนพิการ. กรุงเทพมหานคร : ซี พี วายซ์พพลาย.

กึ่งกาญจน์ หงษ์ร่อน. (2550). คุณลักษณะภายในของคนพิการที่เอื้อต่อการประสบความสำเร็จในการประกอบ อาชีพอิสระ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (งานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

กิจการเพื่อสังคมโนส์คอป. (2556). เอกสารการสัมมนาคณะไตรภาคี งานแถลงทิศทางการส่งเสริมการสร้าง งานคนพิการ ปี 2556.กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

กิติพงศ์ สุทธิ. (2543). การดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการ พ.ศ. 2534. วิทยานิพนธ์ พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2558).สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำแนกตามภูมิภาค และเพศ. จาก <http://nep.go.th/th/disability-statistic> ค้นหาเมื่อ 10 กุมภาพันธ์.2560

ชลวิทย์ เจียรจิตต์ และคณะ. (2557). รายงานการศึกษาการพัฒนาเครือข่ายกิจการเพื่อสังคมเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่คนพิการ. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ.

ไชยนันท์ ปัญญาศิริ และสุमितตรา เจริญพันธ์. (2558). การส่งเสริมอาชีพและการจ้างงานผู้พิการในประเทศไทยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.

บาร์บารา เมอร์เรย์ และ โรเบิร์ต เฮอร์อน (2543) อ้างถึงใน กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (2556). รายงานผลการศึกษาระดับสมบูรณ (Final Report) โครงการ “การศึกษาการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550.

ผจญ เฉลิมสาร. (2540). “คุณภาพชีวิตการทำงาน”. Productivity World. 2. (มีนาคม-เมษายน 2540): 24-25.

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2556.

สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ (2544). แนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการ. วิทยานิพนธ์, สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.